

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravništvo „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Naznanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 12.

V Ljubljani, 15. junija 1893.

Letnik VI.

Kaj je novega po svetu?

Delegaciji obeh državnih zborov, avstrijskega in ogerskega, sta se zbrali na Dunaju. Dne 27. maja sta bili pri cesarju. Cesar je dejal v svojem odgovoru, da smo z vsemi sosednimi državami prijatelji, da se bo tedaj še vedno ohranil mir. — Ravno to je zatrjeval pozneje minister za zunanje zadeve grof Kalnoky, ki je še posebno poudarjal, da smo z ruskim carstvom vedno bolj v prijateljstvu. To je jako vesela novica iz zadnjega časa, ker tako smemo za trdno upati, da ne bo vojske. Druge stvari so pa v letošnjih delegacijah vse po starem. Poslanci dovolijo za vojaštvo, kar vlada hoče od njih, potrjuje, kar se jim predloži v potrdilo in — grede tiho in mirno vsaksebi. Tako je bilo in bo tudi letos. Samo nekaj moramo še posebej omenjati. Vojni minister je govoril tudi o dvoboju. Tako imenovani olikanci imajo namreč le prevečkrat grje in surovejše navade, nego naši neuki kmečki fantje. Če se takih nafrkanih gospodičev kedo čuti razžaljenega, pa pozove žaljivec na dvoboj. Dogovori se namreč z njim, kje in kako se bosta tepla in s sabljo, s pištolo, ali z revolverjem oprala umazano čast. Tako se jih vsako leto veliko konča; če mu žaljivec razkolje črepinjo ali če mu s krogeljo prevrta prsi, ima res temeljito rešeno čast. Vsak, kdor se je kedaj učil krščanskega nauka, ve, da je tako postopanje proti peti božji zapovedi. Sv. cerkev je z najstrožjimi kaznimi prepovedala to surovost in država jo kaznuje kot hudodelstvo. Vender pa je dvobojev še vedno veliko, posebno mej vojaki in dijaki. Trdili so celo visoki gospodje in tudi delali po tem, da ne more biti nobeden za častnika, če se noče dvobojevati. In ker so nekateri dijaki še toliko pošteni in krščanski, da zametujejo dvoboj, zato take verne, res omikane dijake — zaničujejo. O tem se je izrazil vojni minister, ko je dejal: „Jaz nimam ničesar proti temu, če kedo načelno zametuje dvoboj; če je vojak, naj le skrbi, da ne bo nikogar žalil, ali da ne pride v družbo, koder bi lahko njega žalili.“ To se pravi z drugimi besedami: on ni za vojaka. Čudno

je to in nam dokazuje žalostno resnico, kako daleč smo še od pravega javnega krščanstva. — Dne 11. t. m. so bile v Trstu končane *mestne volitve*. V okolici je voljenih 5 Slovencev in 1 progresist. V mestnem zboru bodo progresisti ali Avstriji sovražni iredentoveci imeli 35 glasov, konservativci t. j. vladni pristaši 14 in Slovenci 5. Novi mestni zbor bode torej še slabši, nego je bil razpuščen. Vlada s svojim razpustom ni dosegla, kar je želela. Tak izid je pa vsekako le posledica one politike, ki vedno pospešuje italijanstvo na Primorskem. Iredentovstvo zaneslo se je sedaj iz Trsta že v okolico. Lahoni so že dolgo delali po okolici in vidi se, da ne brez uspeha. Tržaška slovenska duhovščina je bila vlado tudi opozorila na žalostne razmere, ali za njen pozor se neso na odličnih mestih zmenili. Sedaj pa vidijo, kam je božanje italijanstva pripeljalo. — *Povodnjt v Galiciji, Bukovini in na vzhodnjem Ogerskem*. Iz Krakova, Liova in Črnovic prihajajo žalostne novice o strašnih povodnjih. 11 rek je poplavlilo imenovane dežele. Škoda je ogromna; na mnogih krajih je setev popolnoma uničena in prebivalci so v največji nevarnosti. — Iz Bukovine se od dne 8. in 9. t. m. poroča: Narasla reka Prut nosi seboj mostove in raznotero pohištvo; tudi cel mlin je prinesla seboj, v katerem so bili trije ljudje, kateri so se pa vendar le rešili, ko se je mlin ob železnem mostu razbil. Mesto Radovec je vso poplavljenno. Trg in drugi deli mesta stojé pod vodo, katera skozi okna dere v poslopjs. V Lušanu je na stotine oralov zemlje poplavljenno. V V.žnici se je podrlo 60 h š. Iz Pobreza, Vodnikov, Dubovec in Dol so ljudje zbežali. Mnogo živine je potonilo. Velika skladišča drv je voda pobrala seboj. — Iz Galicije so novice ravno tako žalostne. Švica, Vorons, Topolnica in Bistrica so prestopile bregove. Mnogo ljudij je zbežalo na strehe, in so v vedni smrtni nevarnosti. Železnica po poplavljenih krajih nikoder ne more. Živež je strašno drag. Brzojav poroča dne 11. t. m., da Bistrica še vedno

narašča. V drohobiškem, rohatinskem in kaluškem okraju v vzhodni Galiciji so skoraj vse selve popolnoma pokončane. Iz Ogerske pišejo: Reka Maroš je izstopila in preplavila vse bližnje vasi in polja. V mestu Deva je povodenj tolika, da se je več hiš podrlo. Tudi reki Czana in Strigy sta prestopili bregove. Mnogo mostov je podrlih.

Dunava je silno narastla. V torontalski županiji je na stotine juter zemlje pod vodo. Ob tej hudi stiski je pa zopet naš cesar prvi, ki deli pomoč ubogim poplavljenecem. Nesrečnim Bukovincem je takoj daroval 10.000 gl. za prvo pomoč.

Cerkev in šola.

Zmaga pri Sisku dne 22. junija 1593.

(V spomin 300letnice.)

Dne 22. junija letošnjega leta bo 300 let, ko so naši krščanski očetje Slovenci slavno zmagali Turke pri Sisku. V spomin na to zmago služi naj ta-le popis o bitvi in zmagi pri Sisku.

Hasan, paša turški, se je začel ob avstrijski meji pripravljati na vojko že leta 1587. — V Bosni so se zbirali turški in janičarski polki; paše in begi z Ogerskega so pošiljali pomožne čete. V turških pokrajinah je bilo živo gibanje. Novica o vojnih pripravah je dospela tudi v avstrijske dežele in vznemirjala prebivalce. Vedeli so, da se bliža huda nevihta in „meji žuga turški blisek“. Vse prošnje Slovencev za državno pomoč so bile zaman; obupne razmere mejnih dežel nam dosti jasno slika kranjski deželni glavar Krištof Turjaški v svojem govoru do deželnih stanov dne 27. velikega srpana l. 1591. Turki so bili pridrli v granico, zajeli trdnjavo Kamengrad in strašno

pustošili trge in vasi. Pomoči ni bilo od nikoder. Z globoko žalostjo in nevoljo je opazoval Krištof Turjaški brezbriznost vlade in izprevidel, da se je treba postaviti na lastne noge. Storili so to, a bili so tepeni.

Poročilo o tej hudi nesreči je vzbudilo po vsem cesarstvu grozen strah. Bali so se, da bode Hasan-paša širil daleč naprej. Ko so Ljubljančani zvedeli žalostno novice, bili so vsi preplašeni. Nekateri so kar bežali iz mesta meneč, da se Turki zdajci prikažejo. Strah in nered jim niti pustila nista, da bi mislili na obrambo. Po vsem cesarstvu so zvonili zjutraj, opoldne in zvečer, da bi Bog obvaroval kristijane turškega jarma. („Turški zvon.“) — Obupni klic je prodrl slednjic tudi na Hradštin in vzdramil cesarja. Nadvojvoda Ernst dobi povelje, naj zbira čete po avstrijskih dednih deželah v pomoč Slovincem in Hrvatom. Zbere se blizu 12.000 mož, ki gredo pod poveljništvom nadvojvode Karola, mejnega grofa burgavskega, proti Turkom. Državna vojska ni žela lavorik v tem boju. Jeden

Listek.

Srce.

Čudno je človeško srce. Kako rado se kaj uresniči, o čemur je srce že prej slutilo! Kako pogosto nas srce kam vleče, dasi ne vemo nobenih razlogov, zakaj. Šele pozneje spoznamo, kako prav je bilo, da smo poslušali notranji glas. Kako se to godi, ne vemo. Božja vsemogčnost gospoduje povsod.

Naslednji dogodek kaže, da se res lahko tako zgodi. Pripovedoval nam je mož, ki je to sam izkusil. Pravil pa je to-le:

Bilo je prav lepo in prijazno jutro po zimi. Moja mlada soproga, s katero sem se bil šele pred malo tedni poročil, prosi me, naj jo spremim k sveti maši. Vsaka njena prošnja mi je bila sicer ukaz, rad sem ji vedno ustregel; sedaj pa mi ni dalo, da ne bi ugovarjal: „Draga, saj vendar danes ni nedelja?“

„Kaj pa je na tem“, dejala je. „Ali ne smemo počastiti tudi med tednom včasih svojega Boga?“ Pri teh besedah pa se me je že oklenila, in moral sem jo spremiti.

Mrzlo jutro je bilo, zeblo je naju na vso silo; zato sva se dobro podvizala, ter kmalu stala pri cerkvenih stopnicah. Na vrhu stopnic je sedela bleda, ubožno oblečena ženica ter petala m. z. Soproga me je opozorila, naj dam ubožnici kak dar, toda tega bi niti ne bilo treba. Pol leta sem že poznal ženo in imel neko čudno sočutje

do nje, pa sam nisem vedel, zakaj. Poznal sem jo le po obrazu. Še sedaj se spominjam, kako sem se skoro prestrašil, ko sem ugledal ubogo ženo prvič pred pol letom tako zapuščeno. Ta veli obraz, te tamne, udrte oči: vse se mi je globoko vtisnilo v spomin, kakor da bi bila moja davna znanka. Nobenega berača ne zaničujem, do te sirote pa sem imel neko skrivnostno čustvo, ne vem, kako bi je imenoval. Bil sem tihi ženi naklonjen, celo spoštoval sem jo in častil. Pogosto se mi je vrivala misel, ali ni bila morda ubožica nekdanj imenitna gospa, plemenitega rodu, in jo je le nesreča pogreznila v siromaštvo? Čemu bi se mi bila sicer tako prikupila? Drugega vzroka nisem vedel, zakaj me srce tako vleče k njej.

In ko sem videl ubožico danes trepetati mrazu, zbolelo me je srce tako hudo, da bi se mi ne mogla bolj usmiliti lastna mati, ko bi jo gledal v taki bedi. Stopil sem k njej ter ji rekel nekaj besed v tolažito. Hvaležno me je pogledala, — toda ta pogled pretresel me je do dna duše. Prosil sem jo, naj vzame mal dar, v takem mrazu prišlo ji bode že prav. Skoro plašno je vzela ponujani denar, zahvalila me in izginila v cerkvi; tudi midva sva stopila v cerkev k sveti maši.

Ko sva stopila po sveti maši iz cerkve, ustavi me uboga žena zopet in pravi: „Odpustite, gospod, gotovo ste se zmotili.“ Pri teh besedah mi dá zlat, katerega sem ji bil res dal po pomoti.

„Res sem se zmotil, dobra žena, a Vaša poštenost je več vredna kot zlato, zato le obdržite, kar sem vam

oddelek, katerega je vodil Nadasy, zasačili so Turki v neki soteski in ga popolnoma premogli. Nadasyja so ujeli, ves krščanski tabor uplenili. Ostala državna vojska pa zaradi raznih nezgod ni dalje prodirala in se je razšla brez uspeha.

Po simi leta 1592 — 93. je bil mir, toda bil je podoben tišini pred velikim viharjem. V obeh taborih so se pripravljali za vojsko. Rudolf postavi za cesarskega vojnega komisarja zvedenega Eggenberga, štajerskega Slovenca, ki začne marljivo zbirati čete okoli Zagreba. Hasan pa je pošiljal na Ogersko k turškim pašam po vojake, konje in drugo bojno pripravo. Prvi dan meseca rožnika je bilo zbranih pri Banjaluki 30.000 mož turške vojne; nova borba se je začela.

Napadli so najprej Sisek. „Ta trdnjava je imela biti po načrtu Hasanovem tista vrh“, piše Valvasor, s katero je hotel potem tudi Kranjsko in Štajarsko nase potegniti in podvreči. Veliki pomen Siska so pa uvideli tudi cesarski vojskovodje in zato so sklenili braniti ga, kolikor časa bi bilo mogoče. Kakor Budapešto, smeli bi tudi Sisek imenovati „mesto svetega boja“: Budapešta je branila Dunaj; Sisek je bil ključ do planinskih dežel.

Velike topove za obleganje so spravili Turki na ogromne ladje in jih vlekli ob Savi navzgor. Z ostalo vojsko pa se vzdigne Hasan naravnost proti trdnjavi. Čez Kolpe ukaže narediti most na vrveh.

Na drugem bregu začne delati nasipe in oklene Sisek na vseh straneh. Krščanski vojniki so bili pripravljani na novo obleganje, zato so pomnožili posadko v Sisku. Eggen-

dal. Ako ne rabite zase, utegne nazadnje biti v prid vašim otrokom.“

Kaj je neki tako užalilo pri teh mojih besedah blago ženo in ji sifilo solze v oči? Kaj bi bil dejal, da je zaihtela?

„Oh — danes — danes!“ šepetala je ubožica in se naslonila skoro nazavestna na steber ob vratih. Upirala je dolgo svoj pogled v mene. Nato tiho pravi: „Odpustite! Predrzno se vedem. A ne vem, zakaj sem skoro ob pamet. Vi ne poznate mene, in jaz ne vas . . . In vendar — — oh, današnji dan . . . Oj pojdite proč, blagi dobrotnik! Oj, vi ne veste, kaj mi teži srce; nikdo mi ne more odzvati teže, ki me tlači . . . O, jaz nevedna! . . . Danes . . .“ In bridko je jokala.

Soproga moja pa ji pravi: „Dobra žena, bodite odkoder koli, tukaj ne smete ostati! Preveč ste zapuščeni — potrebujete tolažbe. Nekoliko se okrepčate, in zopet pridete k moči. Pojdite z nama!“ Prijela je ženo za roko in jo nekaj korakov silila s seboj. Ubožica naposled udauo in hvaležno pravi: „Gospa, vi ste moj angel varuh z nebes; rada pojdem z vami.“

Tako je stara žena prišla z nami domov. Nekaj časa je počivala, potem pa umolknila in se zamislila. Soproga moja pa je dobro vedela, kako dobro dé človeškemu srcu, ako ima koga, kateremu more potožiti svojo bol. Že na obrazu je poznala starki, kako tudi ona hrepeni po tolažbi in sočutnem srcu, dasi ni bilo več čuti globokih vzdihov. Le tako koprneč je pogledovala prijazno gospo.

berg je bil poslal sto vojakov, pa tudi krepki in izurjeni mladeniči iz okolice so se ob prihodu Turkov zatekli v trdnjavo in pomnožili število branilcev. Poveljnika sta pa bila sedaj Jurak in Fintić. — Čeravno je bila posadka hrabra in z živžem preskrbljena, vendar Sisek bi se ne bil mogel dolgo ustavljati. Turški topovi so neprenehoma grmeli in z velikimi krogli razsipavali trdno ozišje. Poveljnika Fintića zadene kos železa, ki ga je krogla izbila z vrat, in pri tej priči je bil mrtev. Dvanajst drugih vojakov so v istem trenutku pokopale razvaline. Število branilcev se je vedno zmanjševalo.

Jurak pošlje glasila k Eggenbergu in nujno poprosi pomoči za trdnjavo. Hrvaško plemstvo je bilo takoj zbrano in pripravljeno; tudi drugi mejni glavarji so obljubili hitro pomoč. Devetnajsti dan rožnika naredi Eggenberg most čez Savo in odpelje vojsko (kar je je bilo še zbrane) na drugi breg. Na Turopolju se mu pridruži Andrej Turjaški, poveljnik karlovške posadke. Tudi drugi kranjski, koroški in štajerski plemenitaši so prišli s svojimi vojaki; Jurija Zrinjskega so pričakovali zaman. Pri Brezovici zadenejo na prve turške čete in jih premagajo. Vsa krščanska vojska se vtabori dné 21. rožnika pri Novemgradu, ki je bil le par ur od Siska.

Pride večer pred odločilno bitvo. Skrb, pač velika skrb je navdajala krščanske vojskovodje. In kako bi tudi ne! Število vseh naših vojakov je bilo komaj štiri tisoč, sovražnikov pa je bilo 30—40.000. — V vojnem svetu je hrvaški ban Tomaž Erdödi predlagal, naj se naša vojska ne spusti s sovražnikom v boj, temveč naj se združi samo

Naposled boječe vpraša, ali ne bi bila nama v nadlego, ako pred nama odkrije svoje srce; s tem upa, da ji mnogo odleže, ako le potoži svojo bol, in če najde še celo sočutna srca. „Tako skrivnostno me vleče srce ravno k vama. Saj sta pa tudi preprijazna z menoj zapuščeno vdovo“, dejala je.

Rada sva ustregla želji, zakaj nisva bila malo radovedna, kaj bi nama rada povedala. Pripovedovala je torej:

„Ime mi je Magdalena. Bila sem zgodaj zapuščena, sedemnajst let stara preživljala sem se sama s šivanjem. Tedaj se seznanim s pridnim delavcem. Bil je pošten in marljiv; zato mi je tako ugajal, da sem se radovoljno ž njim omožila. Rada sva se imela in živela zadovoljno in srečno, dasi skromno. Tu se zgodi nekega dne v oni tovarni, kjer je delal moj mož, velik zločin. V blagajnico je bil nekdo ulomil, ves sum pa je letel na mojega nedolžnega moža. Okoliščine so bile res tako nesrečne in zapeljive, da sem verjela že skoro tudi jaz. Ubogi Ivan je to menda opazil, zakaj, ko so ga odpeljali, dejal mi je: „Magdalena, ne daj, da se ločiva, ne da bi imel vsaj to tolažbo, da vsaj ti veruješ, da sem nedolžen, ako me obsoja tudi ves svet.“

„O, kako naj verjamem, da si kriv?“ ihtela sem na njegovem srcu. Potoke solz sem pretakala, ko so ga odvedli. Vreme je bilo neprijazno in viharno oni večer, in močan veter se je kar igral z okni. Cvetica, katere sva z možem gojila tako skrbno, vrgel je raz okna in razbil posode, a niti opazila nisem. Le jokala sem za možem,

z mestno posadko in jo pomnoži. Isto so svetovali tudi nekateri drugi vojskovodje. Nesreča pri Karlovcu jih je učila opreznosti; krvi niso hoteli prelivati zaman. Kar pride sel iz trdnjave in sporoči o veliki stiski z besedami: „Če Siska ne oslobodite jutri, mora se podati na milost in nemilost.“ Sedaj se ni dalo več obotavljati, trebalo se je odločiti. Tu vstane Andrej Turjaški in izpregovori znamenite besede: „Ni se treba ozirati na število sovražnikov, temveč Boga je treba v tej sili prositi zmage.“ Junaške besede so navdale vse s pogumom; sklenili so takej udariti na sovražnika.

Na praznik sv. Ahacija, 22. dan rožnika, zjutraj ob deveti uri se je začela razporejati krščanska vojna. Ban Erdődij je vodil zaradi svojega dostojanstva prvo krdelo, 1200 konjnikov in pešcev; sledila sta mu Andrej Turjaški in Adam Ravbar z jedrom armade, kranjskim plemstvom in 300 izbranimi strelci; Eggenberg in pl. Röderna z državniimi četami (800 strelcev in konjnikov); štajerski in koroški plemenitaši so bili na koncu maloštevilnega pa junaškega krдела. Med bučanjem trobelj in ropotanjem bobnov se vzdigne vsa vojska z zastavami proti turškemu taboru ob Kolpi.

Hasan ni vedel ničesar o zbiranju kristijanov. Mirno je sedel v svojem šotoru onostran reke pri obedu. Kar se začuje trobentanje in ropotanje: paša se prestraši in vpraša pribežnika Vojina, kaj to pomenja. Vojin, ki tudi ni vedel, da se je zbrala vojska, meni, da se morda približuje Erdődijev brat, da bi vznemirjal tabor. Toda sel za selom prihaja in poroča, da se približuje velika krščanska

katerga so mi ugrabili tako grozno, in za detetom, ki bode kmalu tudi tožilo po očetu . . .

Tu čujem nekoga tiho prihajati po stopnicah; potrkna na moja vrata.

Osupnjeno in plašno se ozrem, ko se odpro vrata. Bode-li morebiti angel, katerega mi Bog pošilja v tolažbo?

„Ah, celó v solzah lepa“, pravi vstopivši tujec. „Magdalena, me li ne poznaš več?“

Mračno je bilo sicer, ali vendar sem spoznala moža, ki je hodil nekaj za mano in katerega sem bila odklonila, ko nisem o njem slišala nič prida.

Govoril je dalje: „Magdalena, lahko rešim tvojega moža in dokažem, da je nedolžen. Kaj praviš na to?“

Groza me je bilo, ali kakor blisk mi je šinila neka misel v glavo: Ta je pogubil mojega moža, on ima zločin na vesti.

„Poberi se proč od mene!“ viknila sem v smutnem strahu.

„Ne prej, dokler ti ne povem“, pravi zlobno se režeč, „zakaj da sem prišel, Magdalena. Maščeval sem se! Ali vidiš ukradeni denar?“

Pri teh besedah je vrgel zavoj bankorcev — bili so res oni ukradeni — na mizo in dodal: „Tako, sedaj jih daj nazaj onemu, kogar so, ali pa jih obdrži: tvoj mož je in ostane obsojen, svoj namen pa sem s tem tudi dosegel. Ko nisi postala moja žena, naj te tudi on nima. V prisilni delavnici se te pa lahko spominja.“

Pri teh besedah je izginil grozovitež.

vojska. Hasan hitro vstane od mize in zapové s pavkami in trobljami dati znamenje za boj.

Svest si zmage, pelje le najhlabrejše turške polke čez most in jih postavi na drugem bregu v bojno vrsto. Kurtbegu in Operti-begu, ki sta ostala pri vojaštvu v taboru, zapové neprenehoma streljati na trdnjavo. Jeden oddelek njegovih konjnikov se skriva za hrib, da bi prodirajoče kristijane prijeli od strani, obkolili jih in posekali. Med deseto in jednajsto uro zadenejo hrvaške čete na turške konjike. S silnim krikom se spopadejo. Toda velika množica se mora mala peščica Hrvatov kmalo umekniti. Hitro pošljejo Vuka Druškoveca, plemenitega mladeniča, k Andreju Turjaškemu iskat pomoči. Turjaški izdere samokres izra pasa in ga sproži v znamenje, da je napočel odločilni trenutek. Slovenci zgrabijo sovražnika na letem krilu. Trikrat zagrmé puške v sovražne vrste in velika množica Turkov se zvali. Nov pogum navdá krščanske vojake. Hrvatje se zaženo z veliko silo na turške konjike, Andrej, „kranjski Gideon“, in Ravbar z golim mečem mahata po turških glavah. „Kakor oster blisk predere oblake in jih razžene, tako se je Turjaški zagnal v turške vrste, razpršil jih, in zapodil v beg. In če tudi je imel le šeststo vojniov, sovražnikov pa je bilo pred njim kakor oblakov, vendar je šel tako pogumno in junaško v boj, da se mu Turki niso mogli ustavljati, kakor se ne more več držati hrast, če ga zadene ognjena strela“ pravi Valvasor. Turki se začno umikati; nove čete jim pribite iz tabora na pomoč. Sedaj jih zgrabi tretji oddelek krščanske vojske pod Eggenbergom na desnem krilu in jih razbiče:

Radostna sem hitela v pisarno tovarnično in nesla denar nazaj ter vse povedala. Toda zgodilo se je, kar je vedel moj sovražnik že naprej: niso mi verjeli. Denar so pač vzeli, a zato me tudi neusmiljeno zasramovali, čí da sem res zviata. Denarja ne morem rabiti, ker so znane številke na bankovcih, zato pa hočem rešiti moža s tem, da zvrnem vse na drugega, nedolžnega.

Vse moje dopovedovanje, vse obupavanje ni nič pomagalo: tat je prisegel slovesno, da je vse zlagano, kar sem pripovedovala o njem, in vesela sem morala biti, da tudi mene niso poslali v ječo. O, da bi bila tedaj umrla s svojim detetom! Toda še hujše je prišlo!

Zbolim in ležim več tednov siromašna in zapuščena. Kdo pa naj bi tudi pomagal ženi in otroku, kateremu oče je bil zločinec! Vse, kar sem prihranila, porabila sem kmalu, niti za otroka ni bilo hrane. Sila je bila vedno večja, skoro obupavala sem. Nekega večera nesla sem dete z doma. Tri me je silen strah, da bodem morala sreči, kako bode umiralo moje dete za lakoto. Tega ne! Stopila sem v najdenišnico in položila ondi svoje dete. Zavrtelo se je osodepolno okno, in dete je izginilo. . . Kako sem prišla domov, ne vem. To pa vem, da mi je svrenelo neprenehoma po ušesih: Žena, kje je tvoj soprog? Mati, kje imaš svoje dete? Odgovarjati pa si nisem upala. . .

Preteklo je nekaj tednov. S silo sem se preživila. Miru pa nisem imela, ni mi dalo pokoja, gnalo me je k soprogu. Šla sem v mesto. Pri vratih jetnišničnih obstojim. Tu prinesó iz jetnišnice krsto, le duhovnik je spremljal

mala truma Uskokov pod vodstvom Stefana Blagaja in Jakoba Pranka zasede most. Hkrati udari tudi siška posadka pogumno na sovražnika. Turki se niso mogli več držati; cele trume začno bežati proti mostu. Hasan jih ustavlja, vspodbuja z obljubami in grožnjami; turški častniki podé z biči janičarske čete nazaj v boj. Toda vse je zaman. Nered med Turki je vedno večji; kmalu so vse trume v divjem begu proti Kolpi; na mostu udarijo srdito na malo število Uskokov in jih posekajo, ker so jim branili pot čez most: bili so se sedaj za življenje. Hasan sam vspodbode konja proti mostu, toda gneča je bila tamkaj tolika, da je moral skočiti v Kolpo, sicer bi se bil udušil v silnega navalu.

Za njim je skočilo še veliko drugih Turkov v valove, ker na ozkem mostu ni bilo prostora veliki množici begunov. Reka je bila tako napolnjena s plavajočimi ljudmi in konji, da je bilo komaj videti vodo. Večina je našla smrt v valovih; tri dni so plavala po reki mrtva trupla utopljenecv. Turško vojaštvo v taboru je pričakovalo, da se tovariši povrneje zmagoviti iz boja. Ko pa pridejo prvi beguni, zgrabil je vsak, kar je mogel, in kar najhitrejše zbežal. Menili so, da jih bodo kristijani zasledovali in tudi tabor zajeli. Toda kristijani niso mogli za Turki, most se je bil podrl. Ali se je podrl sam pod množico begunov, ali pa so ga zrušili Tahijevi Uskoki, ni dognano. Zato tudi naši niso dobili dosti jetnikov; tem huje sta gospodarila meč in voda. Od 18.000 mož, katere je bil pripeljal Hasan v boj, rešilo se jih je le dve tisoč. Med mrtvimi je bil sam Hasan-paša, njegov brat Sefer-beg, Mehmed-beg

Hercegovski, sin sultanove sestre, dvanajst drugih begov, štirideset alajbegov, dvesto nižjih poveljnikov, štiristo odličnih konjnikov, veliko janičarjev in prostih vojakov. Izguba krščanske vojne je bila neznatna. Padlo je dvanaest konjnikov in pa mala peščica Uskokov na mostu.

Prebogat je bil tudi plen. V okopih pred Siskom so dobili devetintrideset topov. Največji med ujimi je bil „Kacijanarjev top“, katerega so bili ugrabili Turki po nesrečni bitki pri Oseku l. 1537. V šotorih je bilo polno čelad, oklepov, sabelj in pušek; tudi vse brodovje z malimi šajkami vred je ostalo našim. Poleg tega so vojaki z železnimi kavliji, sulicami in drugim orodjem lovili po vodi mrtva trupla utopljenih Turkov, pobirali jim bogato obleko, zlate prstane in druge dragocenosti.

Veliko je bilo veselje nad zmago v krščanskem taboru. Okoli dveh popoldne je bil krvavi ples končan in Turek poražen. Zmagovalci se napoté v oslobojeni Sisek, kjer so ves čas med bojem klečé prosili Boga, naj kristijanom podeli zmago. Trikrat je šla vsa vojska v spredu okoli gradú z zahvalnimi molitvami prosiljavljajoč dobroto božjo.

Jasno je bilo namreč, da je le z božjo pomočjo mala peščica kristijanov mogla biti kos veliki množici Turkov. Napis iz tiste dóbe imenuje sv. Ahacija in sv. Janeza Krstnika, glavna pomočnika kristijanov.

Andrej Turjaški pa sklepa svoje poročilo na cesarja z besedami: „Vsemogočni Bog je tukaj pokazal svojo moč in se sam boril za svoje uboge kristijane.“

Kako važna je bila ta zmaga, pričo občna radost, ki jo je vzbudila vesela novica, in zanimanje za junaka Andreja.

mrliča. „Hvala Bogu, zopet jeden potepuh manj na svetu!“ čula sem mrmrati vratarja.

„Kako je bilo mrliču ime?“ vpraša neka žena, ki je imela dete na rokah, ko je mimo šla.

„Ivan“, odvrne vratar malomarno ter pristavi priimek.

Bil je moj mož! Potrtega srca sem šla za krsto, v kateri so bili zakriti za vselej vsi moji upi.

Cemu naj pripovedujem še nadaljno življenje? Žalostni časi so bili, časi trpljenja. Pogosto mi je nekaj prigovarjalo, naj poiščem svoje dete, pa zakaj? Ali mu ni zaprta potem vsaka boljša pot, ako zvedó, da je sin starišev hudodelnikov? Sedaj pa je prost in morda v časti.

To je zgodovina mojega žalostnega življenja.

Danes je zopet obletnica, ko sem izgubila svoje dete, da ga nikdar več ne vidim.“ Zopet je žena bridko jokala...

Sedaj sem vedel, zakaj me je srce tako vleklo k dobri ženi, spoznal sem, zakaj se mi je tako smilila, zakaj sem se zanjo tako zanimal. Siloma sem se premagoval, da sem vprašal na videz mirno: „Kdaj je bilo to, blaga žena?“

„Danes pred 31 leti se je to zgodilo, 24. novembra 18...“, odvrne.

„In koliko je bilo tedaj staro vaše dete?“

„Še le sedem tednov; rojeno je 9. oktobra istega leta“, pravi.

„Deček ali deklica?“

„Deček.“

„Potem je v moji starosti“, pravim skoro premagan.

Uprla je svoje oko v mene in tresoč se rekla: „Da, gospod, in vi me spominjate po svoji velikosti in svojem obrazu nekoliko na mojega moža. Tak nekako je sedaj tudi moj Ivan.“

„Tudi jaz sem Ivan“, pripomnim.

„Ali niste pustili nobenega spomina svojemu detetu?“ izprašujem.

„Svoj zaročni prstan, zadnje, kar sem imela, privezala sem mu okrog vratu, da bi ga sili ne darovala.“

Planil sem v svojo sobo; kaj si je mislila med tem moja soproga — za to se ne menim. Čez par minut sem prišel zopet k stari ženi s škatljico in vprašal: „Ali bi spoznali prstan še danes?“

„O, seveda, izmed tisoč! Vrezane so črke: M. M. in J. M. in poročni dan: 1. maja 18...“

„In kaj pomeni ta „M.“, kako se je zval vaš mož?“

„Ivan Milan.“

Glasno je vskliknila moja žena pri teh besedah in objela ubogo nesrečnico, predno sem mogel pokazati prstan. Veselo je klicala: „O, Ivan! Tvoja mati, in sedaj tudi moja mati!“ ter mi jo pritiskala na srce. Kako je pogledala matí name, tega ne morem nikdar. Zasvetilo se je nekaj, kakor nadčloveška radost v njenih očeh, potem pa je nesvestna omahnila na moje srce. Bilo je reví preveč: saj je bilo skoro tudi za naju preveč. Moja soproga vsaj je jokala, — bile so solze sočutja in veselja; tudi jaz sem se komaj premagoval.

Ko je prišlo poročilo do cesarja Rudolfa, hitel je takoj v dvorno kapelo in ukazal zapeti slovesni „Te Deum“; papež Klemen VIII. je pisal Andreju Turjaškemu lastno-ročno pohvalno pismo; Tomaža Erdödiya pa je imenoval španski kralj Filip. II. za viteza reda Odrešenikovega in mu podaril zlato svetinjo z napisom: „V Bogu sem zmagal.“

„Zmaga Kranjske“ imenujejo viri boj pri Sisku, mi ga imenujmo zmago Slovencev. Slavni junak, ki je zmago odločil, bil je slovenski plemenitnik Andrej Turjaški; slovensko plemstvo in konjištvo pod vodstvom Adama Ravbarja je bilo jedro krščanske vojne. Število nemških strelcev pod Rödernom je bilo neznamno.

V zahvalo Bogu, ki je tudi tukaj s „tristo vojniki premagal neštivilno množico Madijanitov“, postavil je zagrebški kapitelj na bojnem polju kapelico v čast svetemu Ahaciju, čegar god je praznovala cerkev na dan bitke. —

Cerkvico v čast temu svetniku so sezidali tudi Turjaki grofi pri svojem gradu Turjaku. Vsako leto oznanjuje na praznik sv. Ahacija strel topičev spominski dan bitke pri Sisku in se zbirajo pobožni verniki v prijazni cerkvi sredi zelenega smrečja. V zagrebški in ljubljanski stolnici se opravljajo ta dan ustanovljene maše. V ljubljanski stolnici rabi mašnik mašno obleko, ki je narejena iz plača Hasanovega. Blago je svilnato in temno-rdeče, veznina zlata in srebrna, z rdečimi in modrimi cvetlicami.

Vojska s Turki, katera je Slovence tako proslavila, vnela se je prihodnje leto z novo močjo. Sultan Murad je sedaj slovesno odpovedal Rudolfu mir; na Hasanovo mesto je stopil Sinan-paša. Slovenci so v tej državni vojski tudi še pomagali in prelivali svojo kri, toda niso se več pokazali v celokupnosti in bojev niso več odločevali, kakor pri Sisku, ki je bil zgodovinski čin slovenskega naroda.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Zakaj peša kmetijski stan? 5. Nepremišljeno srenjsko gospodarstvo. Naklada vrh naklade, zdaj za to, zdaj za ono, brez česar bi se lahko izhajalo. Vožne in hojne ceste (stare) služile so nam nebrojno število let, zdaj pa ne več. Naravnega davka tretji del, a dva in več pa občinskih naklad. Še plinove svetlobe manjka na kmetih! Plačuj kmet, a če nisi točen, je pa še eksekucija zraven.

6. Šola na kmetih. Oh! dokler te ni bilo, se je še precéj izhajalo, odkar se je pa ta sem priklatila, gre vse

Prenesla sva mater na posteljo, in tu sem ji povedal svoje življenje. Vzgojen sem bil v najdenišnici, prijatelj me je dal v nauke, postal sem deležnik kupčijski in naposled zet pravega posestnika. Bog se je usmilil mene uboge sirote zaradi bolečin in žrtvovanja uboge matere. „In danes je pripeljal sina in mater skupaj za vedno“, sklenila je moja soproga in poljubila mater.

Tako je seveda tudi bilo. Blaga mati so živeli še dolgo pri nas, tiho, pobožno in ponižno, ter so tudi umrli kot prava kristijana. In le ona, jedino ona je gotovo še izprosila, da se je spreobrnila tudi ona zver v človeški podobi, ki ji je bila oropala srečo v življenju. Na smrtni postelji poklical je v silnih mukah duhovnika, izpovedal se, spričal pred notarjem, da je bil on tat, in spravljen z Bogom je umrl. Mati pa so mu bili že zdavnaj odpustili. Bilo je njih zadnje veselje, ko so zvedeli na smrtni postelji, da se uradno naznanja po časnikih, da njih ljubljeni mož, moj oče, ki je umrl v prisilni delavnici, ni bil zločinec, ampak da mu je vrnena po krivici vzeta čast, žal da toliko časa po njegovi smrti.

Ako mislim danes nazaj na to čudno dogodbo, priznati moram: Sreče me je tako skrivnostno vleklo k ubogi, blede, slabotni ženi, katero sem videl le tu in tam v cerkvi: Božja roka je bila v tem, Bog sam je trkal na moje srce: le njemu se mi je zahvaliti za mater.

rakovo pot. Prvič je gospodom učiteljem naložena muhna naloga izvrševati njih posel prav točno. Predmetov imajo toliko, da se jim je zmešati, teh je gotovo več, nego na gimnaziji ali pa realki. Jaz priprosti kmet, in če bi prav dninar bil, bi svojega stanú z nobenim teh gospodov ne menjal. Taka se jim godi; in ako bi še potrpljenje pri njih ne sodelovalo, ne vem, kako bi bilo? Kaj pa, kdor tega božjega darú nima? Ozrimo se še na naše učene juriste in juristinje. Otroci kmetijskih starišev bi se morali v mladih letih najprej za svoj stan pripravljati, se v tem izurjevati in utrjevati; a prisilna šola govori drugače. V šolo mora hoditi do 14. in še celó dokončanega 15tega leta. Ali ne zadostuje na kmetih otrokom toliko šole obiskovati, da se glavnih rečij, kakor čitanja, pisanja pa računstra dobro izučé; vsi nepotrebni predmeti naj se pa opusté? Pač, saj po izšolanju so jim — ako se hoče kdo prepričati — vsi drugi predmeti „deveta dežela“. Poskus pa pričajo, da ravno — če smem reči — jaz bi slehernega v zgoraj navedenih, za življenje potrebnih predmetih v najdalje petih mesecih boljše poučil. Vrh v šoli izgubljenega časa pa še skrbi kmet — imej ali ne — za boljše obleko, za vedno obutev, za potrebne knjige, koje so vsako leto, bi rekel, druge, za pisanke, risanke in Bog vedi še kaj. — Le to nam je dobro, da se gospodje učitelji sami plačujejo in mojstri šolska poslopja zastoj zidajo —? Toda obiskovanje šole na kmetih mora biti tudi točno, če ne pa kazen, bodi si z denarjem ali pa z zapotom. Koliko žalosti in na tisoče škode so morali in še morajo kmetijski očetje zaradi te pomanjkljive točnosti prestajati, ker rabijo otroke pri vsakovrstnih opravkih. Pa se ustavljej sili, če moreš.

Lenoba naših kmetijskih učencev in učenk je pa vedno hujša in te ne mora odstraniti prisilna šola. Mi pa vendar najbolj potrebujemo pridnih, delavnih rok.

7. Prevelika obresti. Tudi tu bi se dalo veliko povedati, toda ob kratkem rečem, da se mora kmet večkrat obrniti do oderuhov ter jim sto od sto obrestovati, kajti sila kola lomi.

8. Elementarne nezgode. Tudi teh je precej dolga vrsta. Kakšno leto pozdravi toča kmeta po dva- do trikrat, za kar pa svetna modrost ni še iznašla zdravila, pa ga tudi ne boče. Ze čez 40 let trajala je bolezen na grozdju, potem peronospora, v nekaterih krajih pa pustoši vinske gorice filoksera.

9. Svetna prevzetnost, brezbožnost in napuh. V tem se ne opravičujemo mi kmetje, da nismo tudi mi takšni, ampak vestno moramo izreči, da smo vsi enaki pred Bogom in da mu večkrat hočemo prevzemati delo njegovih rok in s tem postati podobni napuhnjenim angeljem. Ravno tu sili me misel nadaljevati 8. točko, kajti ves modri in premodri svet hoče se postaviti nad Stvarnika, noče pa spoznati, da je vsem nezgodam, stiskam, pomanjkanju, boleznim itd. edino le greh kriv, in da moramo zavoljo tega tudi mi kmetje trpeti. Človek (modri svet) obrača Bog pa obrne. Išči, preiskuj, podaj se na Dunaj še trikrat troje let učiti se, potem pa pridi in ozdravi nam sirotam od pretekle zime posušene trte! Vedi pa, da če tudi za to zdravila najdeš, ima pravični in vsegavedni Bog vendar še drugih kaznij za brezbožnost in greh.

Bili so časi, v katerih niso poznali bogokletstva niti drugih pregreh, zavoljo katerih nas Bog kaznuje, a tudi ni bilo niti vitrijola, niti žvepla niti drugih zdravil; pa tudi vsakovrstnih, kmetu že presitih poukov ne. Adam je bil za greh iz raja vržen; napuhnjeni angelji pa iz višave v nižavo. Enaka se nam bo in se že tudi zdaj godi, česar pa spoznati nočemo. Vsi pouki, vse preuredbe brez blagoslova od zgoraj so zastoj! Babiloncem zmešani so bili jeziki (pamet). Modri svet izmišlja marsikaj v pomoč blagostanja, a tega, kar bi proti vsem nezgodam najbolj ugajalo in koristilo, noče vedeti, marveč spi.

Dal je Stvarnik zapovedi, a ni jih še preklcal, niti skesal se ni, niti jih popraviljal, a jih tudi ne bo. V teh torej, modri svet, v natančnem spolnovanju teh najdeš mir, pa blagostanje tu in tam; od deseterih božjih zapovedij je odvisna sreča pri kmetu in gospodu, v srenji in v državi. Da se pa kmet sirota po tolikih mukah včasih s kozarcem vina okrepča, s tem ne hira njegovo blagostanje. Torej nam ga le privoščite, saj se le naše žile nategujejo. In praznično obleko v nedeljo nam tudi pustite, saj je nedelja in praznik Gospodov dan in vseh pridnih in delavnih ljudij počitek in veselje.

Prečitaj, dragi čitatelj, še enkrat moje vrste ter blagovoli vzeti in posneti jedro v pouk iz mojega revnega priprostega kmetskega dopisa. Bric.

Razne novice.

(Kranjski deželni predsednik.) Ljubljanski uradni list poroča, da je dvorni svetnik Viktor baron Hein, ki je bil dosedaj voditelj deželne vlade, imenovan za deželnega predsednika kranjskega.

(Osebnosti) Zopnija Smartin pod Smarno goro je podeljena ondotnemu provizorju, č. g. Mihaelu Trčku; župnija Motnik pa č. g. Jernejju Zupancu, do sedaj farnemu upravitelju v Polšniku.

(Dom družbe sv. Mohorja.) Iz Celovca, dne 8. junija: Zidanje novega doma slavne naše družbe sv. Mohorja vsled ugodnega vremena vrlo in hitro napreduje. Zidarji dozidali so veliko poslopje že do drugega nadstropja in kmalu prično tudi tesarji svoje delo. Ze sedaj se vidi zunanje lice nove hiše, ki boče res v kras celovškemu mestu, v čast naši narodni družbi in vsemu slovenskemu narodu. Dal Bog svoj blagoslov, da se pričeto delo srečno dovrši. —rn—

(Hranilnica v Kranju.) V sled sklepa mestnega zbora kranjskega otvori se nova hranilnica v Kranju dne 6. julija t. l. V odboru so nastopni p. n. gg.: nojar Viktor Globočnik, predsednik, dekan Anton Mežnarec, podpredsednik, Rajmund Krisper, Vinko Majdič, Peter Mayr, Franc Omersa, Tom. Pavšler star., Tom. Pavšler ml., Ferd. Pollak, Ferdinand Sajovic, Karol Šavnik in Ferd. Starò. Vodja pisarne je g. Ferd. Sajovic.

(Misijon v Starem Trgu pri Ložu.) Tu v Starem Trgu pri Ložu se je dne 1. junija pričel sv. misijon. Trajal je do dne 13. junija. Vodila sta ga č. č. oo. iz Jezusove družbe

gg. Doljak in Tomazetič. Ker je pa fara velika, da bi se tako lahko vsi udeležili milosti sv. misijona, so bili po eg domačih in sosednjih č. gg. spovednikov še trije stalni spovedniki za ves misijonski čas, dva č. č. oo. iz Reke in eden iz Ljubljane. Ze koj pri začetku sv. misijona je bilo očitno, kako željno je ljudstvo čakalo tega časa. Vzlic slabemu deževnemu vremenu in slabim potom so hitele cele tume k farni cerkvi poslušat pretresljive, v srce segajoče govore č. č. gg. misijonarjev. Tudi sosedni farani babnopoljski so enako domačim faranom opravili sv. misijon.

(Savski most pri Smedniku) V soboto, dne 10. junija je bila kolavdacija zbiljskega mostu čez Savo. V sredo dne 14. junija ob 3. uri popoldne so most cerkveno blagoslovili in potem slovesno odprli.

(Osebnosti) Notarjem v Ribnici je imenovan g. Ignacij Gruntar, dosedaj notar v Logatcu, in g. Emil Orožen, dosedanji voditelj notarijata v Ribnici, pa notarjem v Trebnjem.

(Dolenjske železnice.) V petek, 2. t. m. dopoldne, vršila se je poskusna vožnja s težko lokomotivo čez nova železnična mostova (pri Vodmatu in čez Gruberjev kanal). Oba mostova sta se izkazala dovolj trdna in torej zanesljiva. Ob enem se je pričelo ta dan s prevažanjem gramozna po progi, pričenshi pri južnoželezničnem tiru, in bo trajalo to prevažanje kakih 6 do 7 tednov. Ves ta čas ostane lokomotiva na kraju gramoznih jam poleg prisilne delavnice, kjer se koplje material, potrebno vodo za stroj pa jemlje osobje iz mestnega vodovoda na spodnjepoljski cesti.

(Občni zbor c. kr. kmetijske družbe) se je vršil 8. t. m. dopoldne od polu 9. do 1. ure v mestni dvorani. Predsednik g. Murnik otvori zborovanje z besedami: „Viribus unitis“. Tajnik g. Pirc poroča obširneje o delovanju glavnega odbora, katero se odobri. Gosp. P. Bohinjec z Vrhnike se izrazi pohvalno o odborovem delovanju, vendar ne more odobriti, da se tajnik kmetijske družbe tira v politiko, ki se ne strinja z ogromno večino udov kmetijske družbe. Debate se udeležé gg. Lapajne, Murnik, Pirc in Šiška. Gosp. odbornik Šiška poroča o računskem sklepu za leto 1892, kar se odobri. Izvoli se znova skoro jednoglasno za podpredsednika Seunig, za odbornike pa z večino od 59—80 glasov stari odborniki (Detela, Goll, Witschel, Folakovski, Lenarčič, Wurabach, Žirovnik). Tajnik Pirc poroča o raznih koristnih navseh podružnic, ki so se skoro vsi sprejeli. Predsednik Murnik izreče zahvalo in sklene zborovanje.

(Okrajni načelniki.) Cesar je potrdil volitev g. dr. Fr. Jurtele, namestnika štirskega dež. glavarja, načelnikom in Ivana Anderluha, njega namestnikom okr. zastopništva v Smarjii na Spod. Štorskem; istotako volitev gospoda notarja A. Svetine načelnikom, in barona Wittenbacha, njemu namestnikom v okr. zastopništvu na Vranskem.

(Nova šolska zastava.) S Podbrezja se nam poroča: Na praznik presv. Trojice se je pri nas blagoslovila šolska zastava, katero je naši šoli podaril preč. gospod Jan. Keršič, župnik na Jesenicah, tukajšnji domačin. Zastava je lepa ter ozaljšana s podobama Matere Božje in sv. Alojzija. Čast. gosp. župnijski oskrbnik Ant. Mali je v lepem govoru pojasnil pomen zastave ter vlasti starišem in otrokom priporočal vestno spolnovati svoje dolžnosti. — Popoldne so otroke na vrtu gostilničarja gospoda Alojzija Pavli na primerno pogostili. Solarjem ta dan ostane gotovo v dobrem spominu.

(Vojaško veteransko društvo v Domžalah) praznuje 300letni spomin slavne krščanske zmage nad Turki. V ta namen bo imelo 25. tega meseca dopoldne sveto mašo in popoldne s sodelovanjem domžalske godbe veliko veselico na „Šumbergu.“

(Občinska volitev v Poljanah) nad Škofjo Loko, katere se je vršila dne 14. decembra lanskega leta, je vsled pritožbe konservativne stranke ovržena z razsodbo c. kr. deželne vlade z dne 30. maja 1893, št. 7750. Vsled tega se bodo razpisale nove volitve.

(Ogenj.) Dne 6. t. m. zjutraj ob 1. uri začelo je goreti v Ponovivasi fare šent-jurske pod Smarjem. Ogenj je upepelil hišo, gospodarsko poslopje in kozolec vdove Marije Perme po domače „Pisek“. Hvala Bogu, da ni bilo kakega vetra, sicer bi pogorela vsa vas, broječa do 50 števil. Kdo je zažgal, se ne vé, bržkone kak postopač, katerih se ne manjka ob dolenski železnici, ki ponoči polegajo po listnikih in kozolcih, ne da bi se poprej zglasili pri dotičnih gospodarjih za prenočišče. Zgorela sta pri tem požaru tudi dva prašiča omenjani posestniki; živino so rešili, a zgorela je vsa obleka.

(Z Dolenskega.) Kakor čujemo, misli občina Osilnica voliti okrajnega glavarja kočevskega gosp. dr. Thomana za

častnega občana. To se nam zdi neverjetno. Poznamo Slovence v Osilnici le kot konservativne može, ki se ne bodo dali za nos voditi Kočevcem in njih pristašem. Ne pozabimo, da je bil pri zadnjih volitvah Thoman kandidat za delalni zbor. Kaj bodo storile one slovenske občine, ki bi Thomana izvolile za častnega občana, ko bi se jim ponjal dr. Thoman kot nemški kandidat in ob enem njih — častni občan?

(Kaznjenci pri delenski železnici.) Slišali smo v Trebnjem že prej in „Slovenec“ (7. junija) je potrdil, da pridejo iz kazilnice na Gradu pomagat graditi železnico, čemu, ne vemo. Brali smo pač, da pomanjkuje delavcev pri Ljubljani, tukaj pa jih je bilo do sedaj še preveč. Trumoma so hodili čakati dela in posamezni je bil vesel, če je smel prijeli za kramp ali lopato, ne da bi prej vprašal, koliko bo zaslužil. Posebno v oni suši, ko ni bilo za drugo delo in zraven stiču za denar, je vse sililo k železnici, pa tudi zanaprej pri takih kratki in lahki progi ne bo zmanjkalo domačih delavcev. Pa tudi rokodelcev ne manjka, ki so pa skoraj do zadnjega ptujci. Nekaj domačih tesarjev in kovačev je bilo odpuščenih ker niso hoteli delati na praznik (dne 25. marea). Mislimo in upamo pa, da tudi kaznjenci ne bodo delali ob praznikih, če tudi pridejo sem, dasiravno jih ni treba, in se s tem krivica godi domačinom, katerim se je toliko dobička obtalo, pa kaže le škoda.

(Občni shod rudarjev) vrši se letos od 14. do 17. augusta v Celovcu. Zadnji rudarski shod je bil 1888. L. na Dunaju. Oglasila sprejema celovski odbor do 15. julija.

(Nesreča pri železnici.) Na železniški postaji Zdrav Most prišel je pri prevažanju vozov delavec Jozef Likonik med dva voza, ki sta ga stisnila tako hudo, da je kmalu na to umrl.

(Iz Rovt.) 3. junija. Zajci nam zopet ne dajo mira. Ne diši jim sicer sedaj več drevesna lubad, toda tem bolj jim ugaja sladko zeljice. Pred tednom so samo jednom kmetu zajci uničili 400 zeljnatih sadik. To je občutna škoda zlasti letos, ko zeljnatih sadik za noben denar dobiti ni. Druga leta so hodili Rovtarji po sadike v Idrijo. Tudi letos so šli tjakaj, toda samo nekateri so bili toliko srečni, da so jih dobili, ostali so se pa morali vrniti domov, kajti tudi Idrijčani niso v letošnji suši mnogo kapusa pridelali. Marsikateri kmet niti pol zeljnika ni mogel zasadi in sedaj bode pa še zajčji požeruh vse vkončal. Kaj pa bode šele? Zajčja zaroda je letos toliko, da se jih v kakem deteljisku kar po več vidi. Celo blizu človeka si upajo, saj menda vedo, da so nedotakljivi. Pridite vendar logaški Nimrod in rešite nas zajcev! Toda tudi zoper lovce je zajec tarovan žalibože do septembra.

(Z Breznice) dne 6. junija. Sporočam Vam prelastno nesrečo. Dne 6. junija po noči ob 1/2 2 prišlo nenadoma goreti v Zabreznici gospodarsko poslopje hiše številke 8. Veter je silno pihal. Ko bi trenil, bile so tudi sosednje hiše v ognju in pogorele so dvanaajsterim gospodarjem hiše pa gospodarska poslopja. V hiši št. 9 je zgorel tudi stari gospodar, bolni Jožet Vogelnik. — Dobili so ga mej sobnimi vrati, hoteč se rešiti, je omagal tamkaj. Nekaterim je zgorela tudi do malega vsa obleka in hito, kolikor so ga še imeli. Gospodarju Francetu Muleju, pri katerem je

pričelo goreti, je ogenj vničil kobilo, troja goveje živine, štiri prašiče in okrog 20 ovac. Dvema drugim gospodarjema je zgorelo nekaj prašičkov. Pribitele so na pomoč požarne brambe iz Radoljice, Bleda, Jesenic in Begunj, ter so rešile še, kar je bilo mogoče. Izrekamo jim svojo najtoplejšo zahvalo. Bog Vam poplačaj Vaš trud! — Govori se, da je bil zažgal neki pijan ptujec. Nesrečo povikša še to, da pet izmed dvanajsterih pogorelih gospodarjev ni bilo nič zavarovanih. Presrečno priporočam uboge pogorelece blagim dobrotnikom, zlasti na ptujem živečim gospodom brezniškim rojakom.

To m. P o t o č n i k, župnik.

(Liberalci — slavitelji katoliškega škofa.) S Koroškega, dne 9. junija: Dne 25. t. m. odkrili bodo slovesno v Greifenburgu spomenik pokojnemu knezoškofu dr. Petru Fundru. Spomenik postavili so nemški — liberalci. Slavnosti se skupno udeleži zloglasni nemško-liberalni koroški „bauernbund“, na čelu mu državni poslanec Fr. Kiršner. — Lepa reč!

(Grozna smrt) Iz P r e d d v o r a, 10. junija: Par dni je podirajo na grajskem vrtu Preddvorom zidano hišico, kjer so sadje sušili. Grajsko oskrbnitvo ima pač lepo misel, ves vrt spremeniti v lep park. Soboto, 10. t. m., so ravno delavci precēj močno zidovje rušili. Da bi bilo delo prej končano, bili so vsi delavci jedne misli, češ, spodaj podkopljimo, pa ob jednom ves stranski zid pade. Kakor zidarji trdijo, ni to ravno slab in napačen način podiranja, — le vsi morajo oprezni biti pri delu. Tega tujak ni bilo. Že je bil skončani zid do cela podkopan, le še nekoliko nakreniti treba z železnim drogom, in zid pade. Tega dela se loti 20letni delavec Andrej Balantič, z Brega doma. A komaj nakrene, že se zvali silno težko ozidje na tega nesrečnega. Zamán so vpili drugi delavci, videvši, da zid pada: „Beži, beži!“ Vjelo ga je in s tako silo vrglo na tla in potlačilo, da je bil v nekoliko minutah živ in mrtev. Pol ga je bilo pod zidom zasutega. Ker se je bilo takoj okrajnemu glavarstvu v Kranju brzojavilo, mislili so, da pride komisija. No, popoldne se je zvedelo, da ga lahko v mrtvašnico prenesō in da za tako nesrečo ni ravno treba komisije. Bog se ga usmili, bil je ponesrečenec pošten fant.

(Strašna nevihta s točo) je naredila dne 12. junija popoldne od 3.—4. ure neizmerno škodo po ljubljanski okolici, po kranjskem in loškem okraju na Gorenjskem. Toča se je vsipala tako na gosto in toliko časa, kakor najstarejši ljudje v okolici ne pomnijo. Privlekla se je od Svetega Jošta sēm in segla do Fužin pod Ljubljano. Najhujše je zdelala polje med Ljubljano in Tomačevim in Jaršami. Stru bodo morali nekateri kar pokositi. Se bolj žalostno pa je to, da je vihra zahtevala tudi človeške žrtve. Strela je ubila tri otroke iz Tomačevega hiš. šte. 37. Mati je šla pred nevihto na polje s štirimi otroci trgat za živino. Ko je začelo deževati, potegnili so dvokolesni voziček pod hrast konec gozda „Zajčjev boršt“ na levi strani, če greš iz mesta proti Tomačevemu. Najstarejša, 14letna Marija Jenko držala je dežnik nad bratcem in sestricama, čepečimi v vozičku. Strela udari v hrast, odleti v dežnik, in v hipu je bila mrtva Marija. Mati je kakih 10 korakov daleč stala;

pribitela je k vozu, in misleča, da se je deklica le prestrašila, jo budi in dramí. Šestletna Johanica in Zletai Janez sta bila še živa in jokala, — ali za par minut zdrhtelo jima je telo in oboje je bilo mrtvo. Dveletna Marijanica, katera pripoveduje, da jo je „ogonj“ iz vozička vrgel, je tekla domov ter ostala nepoškodovana. Žalostna mati je na vozičku sama peljala domov mrtva telesca otrok. Treska in huđega vremena — reši na, o Gospod!

(Izpred porotnega sodišča.) Dne 5. t. m. so stali pred porotniki: G. Ž e r o v n i k, alias Košenkar zavoljo tatvine v cerkvi želimeljski; R a b i č, poštni ekspeditor pri g. Fuchs u v Kokri zaradi goljufije in P. F a j d i g a, zavoljo tatvine. Popoldne je bila izvršena edino le sodnijska obravnava proti Gregorju Zerovniku. Enajstkrat kaznovan zavoljo tatvine enkrat zaradi nenravnosti v Monakovem je bil danes, dasi je tajil cerkveno tatvino, katero so mu natančno dokazali, vendar le soglasno spoznan krivim in so ga obsodili na 8 let težke ječe, s postom vsaki mesec; po prestani ječi ga pošljejo v prisilno delavnico. — Pri drugi obravnavi stal je pred porotniki 57letni postopač Pavel F a j d i g a iz Malih Raven zaradi tatvine in goljufije. Poprej je bil že nič več ko devetkrat kaznovan zaradi tatvine. Za kazen so mu prisodili šest let ječe in vsak mesec post. — Za njim je bil na vrsti bivši poštni upravitelj v Kokri I. R a b i č; zaradi izneverjenja denarjev v uradu. Dobil je pet let ječe. — Dne 8. t. m. je sedel na zatotni klopi 28letni oženjeni posestnik Jakob P e t k o v š e k iz Hrušice v vipavskem okraju. Prepiral se je namreč dnó 9. aprila z Jan. Srebotom; ta ga je v prepiru napadel in Petkovšek se je branil, a pri tem z nožem Srebotu tako nesrečno ranil, da je ta umrl v malo dneh po tem dogodku. Dobil je obtoženec šest mesecev ječe in post vsakih 14 dnij. — Dne 8. t. m. sta bila pred porotniki A. K l e m e n č i č in F. L a v t a r po domače „Špeln“ in „Seštarčkov“ iz Sečle zaradi poboja. Klemenčič je dobil pet let, Lavtar pa sedem let ječe poostrene vsak mesec s temnico in postom. — Dne 10. t. m. Franc D i m n i k, krojaški pomočnik iz Ljubljane, je bil obdolžen hudodelstva huđe telesne poškodbe, z nožem je namreč ranil 16. aprila na rimski cesti Antona Kregarja, ki je vesleđ tega umrl 6. maja v bolnici. Dimnik je bil obsojen na pet let v ječo, poostreno vsaki mesec s postom in temnico. — Čevljar Fr. A ž m a n iz Podbrezja, ki je z nožem zabōl Fr. Košenino, dobil je štiri leta ječe. — 9. t. m. je bila pred porotniki žel. strojevodje udova Marija Wohlmüt iz Ljubljane zaradi goljufije. Govorila je, da ima dobiti veliko dedščino in pod to pretvezo dobila je od neke Marije Peklaj polagoma 500 glđ. To je bilo vse njeno imetje. Znala pa ji je sleparica tako govoriti, da je Peklaj pozneje še pri drugih zanjo iskala posojila ter ga dobila na več krajih. Obsodili so jo na 18 mesecev v ječo poostreno z vsakomesečnim postom. V Ljubljani so se obravnave dnó 10. tega meseca končale. Obsodili so ta dan 27-letnega J. Z u p a n č i č a na dve leti, ker je izdajal ponarejene tolarje in se klatil. Po prestani kazni ga čaka — prisilna delavnica; 30-letnega J. G o s a r j a iz Mengiša so obsodili na 1 leto in 49-letnega H. S t r g a r j a iz Ljubljane na poldrugo leto iz ravno tistih vzrokov. Strgarju so odložili tudi — prisilno delavnico.

(Kamnik dobi novi most.) Mestni občinski zbor je sklenil, da se namesto sedanjega lesenega mostu čez B-
strico, naredi nov zidan most. Delo se bo oddalo dne
26. t. m.

(Nasv. Višarje in k Mariji Pomagaj) pelje posebni vlak
po jako znižani ceni od Celja in od Brezic skozi Ljubljano
v ponedeljek dne 26. junija, in od Maribora
skozi Celovec in Beljak pa v ponedeljek dne 3. julija
t. l. dopoldne ter se je pričel vsopred ravnokar razpošiljati.
Zaradi vsopredov in vornih kart bodisi posameznih ali za
razprodajo blagovolijo naj se udeleženci in prodajalci obrniti
na potovalni odbor v Ljubljani, Marijini trg št. 1. Ne-
prodane karte vzame odbor nazaj in stroške hvaležno
povrne.

(Posejilnica v Konjicah) je od čistega dobička da-
rovala po 25 gl. dijaškej mizi v Celji in v Mariboru,
po 25 gl. dobile so šolske sestre v Celji in šola na Tepini,
šola v Zrečah pa 17 gl.

(Tržna cena v Mariboru.) Pšenica 6 gl. 50 kr.,
rž 5 gl. 20 kr., ječmen 4 gl. 55 kr., oves 3 gl. 40 kr.,
koruza 5 gl., proso 4 gl. 60 kr., hajdina 5 gl. 30 kr.,
krompir 2 gl. 70 kr., vse po hektolitru; kilo fižole 12 kr.,
leče 32 kr., riže 28 kr., sladkorja 44 kr., sljiv 32 kr.,
luka ali čebula 14 kr., kumina 32 kr., hrena 18 kr.,
masla 1 gl., svinjske mašče 72 kr., slanina (špeha) sveže
54 kr., povojene 70 kr., putra 1 gl. 30 kr.; liter mleka
svežega 10 kr., posnetega 8 kr., prosenega pšena 10 kr.;
jajce 2¹/₂ kr.; 100 kilo sena 3 gl. 60 kr., otepov 3 gl.,
nastelje 1 gl. 75 kr.

KATOLIŠKI SKLAD.

Katoliški Slovenci!

Resolucije I. slov. kat. shoda kažejo nam Slovenceem
pot, po kateri moramo kot katoliški narod hoditi, ako ho-
čemo doseči časno in večno srečo. Prvi korak na tej poti
smo že storili, vzbudila se je v Slovencih prava
katoliška zavest.

Toda pri tem ne smemo ostati, ta vzbujena živa
katoliška zavest sili nas, da pričnemo tudi dejansko
izvrševati resolucije I. slov. kat. shoda, da pričnemo temelj
polagati raznim blagim idejam. Šola, časnikarstvo, veda in
umetnost, socialne razmere so vprašanja, katera moramo
Slovenci tudi v svojem ožjem okviru reševati.

V izvrševanje treba nam je raznih sredstev, in jedno
sredstvo, katero je takoj neizogibno potrebno je — denar.
Zato se obrača podprani izvrševalni odsek stalne komisije
za II. slovenski katoliški shod na vse zavedne katoliške
Slovence, da blagovolijo v ta namen po svoji moči pri-
spevati s kakim doneakom in v svojem krogu
pridobivati zaveznikov, ki bi hoteli kaj irtvovati v ta blagi
namen.

Na ta način bi se ustanovil katoliški sklad.

Zl. ženi denar služil bo v praktično izvrševanje resolucij
I. slov. kat. shoda. Z rednimi mesečnimi doneski

bi se dalo „katoliškemu skladu“ najhitreje in na-
brže pomagati do tega, da bi z vso resnobo začel izvrševati
svojo nalogo.

Zaradi tega prosimo vse one, ki bi hoteli prispevati
naj blagovolé pošiljati denar g. J. Šiški, knezošk. tajniku
tajniku v Ljubljani. Doneski se bodo redno izkasovali, in
stalna komisija za II. slovenski katoliški shod določi, kateri
namen katoliškega shoda in po kateri vrsti naj se pošil-
jajo iz tega „katoliškega sklada“.

Najbolj umestno bi bilo, ako bi jeden gospodov v letu
pobiral te mesečne doneske in jih skupno odpošiljal.

S prošnjo, naj Bog blagoslovi naše delo, blagoslovljeno
od svetega očeta Leona XIII., lotimo se katoliški Slovenci
dela, in gotovo bo imelo zaželene vspehe.

Navdušenost za najdražje svetinje slovenskega naroda
in neumorna delavnost v svrhu tega plemenitega početja
naj vodi nas vse!

V Ljubljani, dne 10. junija 1893.

Izvrševalni odsek stalne komisije za II.
slov. kat. shod.

Dr. France Papež,
predsednik

Josip Šiška
tajnik

Središče katoliške Slovenije bela Ljubljana, ki je ju-
slagati svoje doneske že s 1. aprilom, položila je prvi temeljni
kamen katoliškemu skladu, in poirtvornost njena
bodi vzgled vsem našim somišljenikom.

V kratkem budemo začeli prijavljati vpslane darove.

Loterijske srečke.

Dunaj, 3. junija:	58,	12,	38,	30,	47.
Graec, 3. junija:	72,	48,	17,	24,	16.
Lina, 10. junija:	57,	58,	2,	71,	90
Trst, 10. junija:	88,	32,	26,	52,	27.

Tržne cene v Ljubljani

dne 14. junija

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica m. st.	8 50	Špeh povojen, kgr.	— 60
Rž,	6 85	Serovo maslo,	— 98
Ječmen,	6 —	Jajce, jedno	— 21
Oves,	7 15	Mleko, ster.	— 10
Ajda,	9 70	Goveje meso, kgr.	— 44
Proso,	6 20	Telečje	— 53
Koruzna,	6 30	Svinjsko	— 64
Krompir,	4 20	Kotranevo	— 38
Leča, hektl.	14 —	Pilanc	— 30
Grab,	14 —	Golob	— 17
Pišol,	10 —	Seno, 100 kgr.	3 98
Maslo,	1 —	Siama,	2 77
Mast,	— 70	Drva trda, 4 kub. mtr.	6 50
Špeh svetl.	— 64	„ mehka,	5 —

Marija sedem žalosti

priporočila vreden molitvenik 63 (2)

Večan v platno 80 kr., v usnje 90 kr.,
usnje z zlato obrezo 1 gl., v šagrín-usnje
1 gl. 20 kr., po pošti 5 kr. več.

Dobi se pri J. Benaču, knjigovezu
v Ljubljani, in v Katol. Bukvarni.

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“ izide dne 6. julija 1893 zvečer.

Pospešenje pridobitve dobrega mleka. Znano je pač kmetovalcem, ki se bavijo z živinorejo, da krave o času, ko se morajo krmiti v hlevih, ne dajo toliko in tako okusnega mleka, ko poleti vsled pake na prostem. Živinorejcem torej priporočamo vže nad 40 let preskušeno živinoredilno štopo Fr. Jan. Kwizde, c. kr. avstr.-ogr. in kr. rumunskega dvornega založnika v Korneuburgu, katere se primečava suhi krmni in je jako učinkujoča.

35 15-6

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštarstvo!

Mlatilnice, vitle, triere
betonske mline za žito
rezalnice za kravo
Avtomatični
aparati proti peronosperi
Mlatilnice za vino
Tlačilnice za sadje
mline za sadje

predmete za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo
obdelo vseh strojev za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo
napelje v najzgodnejših, najboljših konstrukcijah

IG. HELLER, DUNAJ
Ruff 22 Praterstrasse Nr. 78. 1893

Splošno posredništvo za vse vrste in stroje za kmetijstvo in moštarstvo in za vse vrste strojev za kmetijstvo in moštarstvo.
Kajhvalatnajši popaji. — Istanstvo. — Stroji se daje na poskušanje.
Cene se se zavira vsiljivo! — Preklopovalec strojev popaji!

zadnja cena

R. Miklauc

v Ljubljani, Špitalske ulice števil. 5.

Zaloga vsake baže

gvantnega blaga za moške in ženske 72 9-8

kakor tudi vse vrste koca, kovtre, srajce, jope, nogovice, svilene in cajgaste rute itd.

po najnižji ceni.

zadnja cena.

(58 3) V

Čikago!

k najznamenitejši

Kolumbovi svetovni razstavi

priporočajo vozne listke po najnižji ceni in najugodnejše sestavljene iz Ljubljane do Čikago in nazaj I. in III. razr. po gl. 245 I. in II. razred gl. 370 in višje.

mejnar. potov. pisarna

Jos. Paulin v Ljubljani

Prospekti na razpologo. Oglašila za vožnjo prej ko prej.

Kupite sloveče specialitete!

Od mnogih zdravniških avtoritet preiskusene in priporočane

Poppova svetelovno znana ustna voda 50 kr., 1 gl., 1 gl. 40 kr. Najboljše sredstvo proti ustnim in zobnim boleznim, vspeh zagamčen.

Poppova zobna pasta v lončkih 70 kr., za čiščenje in ohranjenje zob in dlesna, (finjša in boljša kot v tubah).

Poppova aromatična zobna pasta, 35 kr., najboljše in najcenejše zobno čistilo.

Poppov zobni prašek 32 kr., naredi zobe svetlo bele.

Poppova zobna plomba 1 gl., s katero vsak sam lahko plombuje ote zobe.

Poppovo zeljiščno milo 30 kr., proti vsem kožnim boleznim.

Poppov vijolični soap 50 kr., trajno angleško milo s trajno vijolično vonjavo.

Poppovo solnčnično milo 40 kr., trajno, jako fino milo za gojitev kože.

Poppov Savon de Famille najizvrstnejša baža, izdelana na francoski način, se za rodbinsko rabo posebno priporoča. Komad 15 kr. V šestih različnih barvah in šestih jako prijetnih in močnih vonjavah, dvanajstorigl. 1.60.

Poppovo rodbinsko transparentno milo močno se penete, dolgo trajajoče milo izvrstne baže, komad 20 kr., dvanajstorigl. 2 gl.

Poppovo damarski parfum gl. 2, modni parfum.
Poppovo damarsko milo 60 kr., fino, lepo dišeče milo.
Poppovo damarska pudra gl. 2.50, najboljša nahajajoča se obrazna pudra.
Poppovo damarska toaletna voda gl. 1.30, ohrani svetlost in svežost polti.

Te specialitete prekašajo po finosti, lepi vonjavi, kakovosti in obliki vse podobne izdelke.

Poppova Coelogina Extrakt gl. 2.50. Najboljša specialiteta elegantnega sveta.
(Nova orhidejska vonjava.) 50 10-3

Poppova Veloutine-pudra 75 kr., najkrajša francoska baža, brez svinca, se dobro prime, ne da bi barvala.

Poppova Eau de Quinine najboljša esenca za umivanje glave, krepi lasišče.

Poppove najfinejše milne vrste od 20 do 60, najfinejše parfumske vrste od 50 kr. do gl. 2.50; najtanjše pomade in cosmetiques od 10 kr. do 1 gl.

Sloveče toaletne specialitete dr. **J. G. Poppa**, c. in kr. avstr. in kr. grškega dvornega zalagatelja, na Dunaju, mesto, Bogenrgasse 2., prodajajo: v Ljubljani: G. Piccoli lek., W. Mayer, lek., J. Svoboda, lek., U. pl. Trnkóczy, lek., J. Greč, lek., Ed. Mahr, parf. K. Karinger, V. Petričič, J. S. Benedikt; v Črnomlju: J. Blatek, lek.; v Idriji: J. Wardo, lekar; v Kamniku: J. Močnik, lek.; v Kečevju: J. Braune, lek.; v Kranju: K. Savnik, lek.; v Krikem: Fr. Bömches, lek.; v Litiji: J. Beneš, lek.; v Melliki: Fr. Wacha, lek.; v Novemestru: F. Haika, lek.; v Postojni: Fr. Baecarich, lek.; v Radovljici: A. Roblek, lek.; v Škofjiloki: J. Zenatti, lek.; v Trebnjem: J. Ruprecht, lek.; v Vipavi: A. Gulielmo, lek. in vse lekarne, draguerije in parfumerije v Avstro-Ogerski.

Vzamejo naj se le dr. Poppa izdelki.

Zal. A. Solbring, Lipsija, Novomesto.

Načrt in obdelava C. Optiza.

Enajst oddelkov, obsevajoci:

I. Nemčija — II. Avstro-Ogerska — III. Švicca
— IV. Francija — V. Italija — VI. Belgija
— VII. Holandija — VIII. Švedija in Norveška
— IX. Danija — X. Vel. Britanija
— XI. Španija in Portugal — XII. Rusija in
spodnje podomavne države.

Popolno v 35 izdajah à 60 kr.

Dobi se v vseh knjigarnah. 78-7

Z najboljšim uspehom se rabi v mnogih blekih vie nad 40 let pri pomanjkanji jaskoni, slabem prebavljenju, v pridobitvi bolj-sega mleka in v izdatnejši masi.

Kwizdova Korneuburška živinoredilna štapa
za konje, goveda in ovce
Cena 3katičji 70 kr., 1, 3katičji 35 kr.

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah države Avstro-Ogerske.

Glavno zalogo ima
Franz Ivan Kwizda,
c. in kr. svet. in kr. rumunski dvorni zalagatelj, lekarnar v Korneuburgu pri Dunaju.

Paziti je na varstveno znamko in na ime
Kwizdova korneuburška živinoredilna štapa.

Zgošćeni, kri člateči

sarsaparilla-sirup

kateri prireja lekarnar **J. Herbabny** na Dunaju sestoji iz povsem neškodljivih rastlinskih snovij, oobito ke iz sokov sarsaparilla-rastline, priznane najbolj učinkovite na čišćenje krvi. Ta sirup pospešuje slast do jedi, očišća kri, odstranjuje zabasane, vnaša novo naviltev jedila ter sploh okrepuje prebavila.

Cena steklenici 85 kr., po peti 15 kr. več. 34 124

Vaška steklenica ima varstveno znamko.

Osrednja zaloga za provincoe

na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“

J. Herbabny-ja, 71, Kaiserstrasse 73. 75.

Dobiva se v največ lekarnah.

Koverta s firmo vizitnice in trgovske račune
priporoča
Katol. tiskarna
v Ljubljani.

Javna zahvala.

Pred mesecem dnij poškedoval sem se bil zelo vsled udarca na obeh rokah. — C. kr. priv. zavarovalno društvo

„Avstrijski Feniks“,

pri kojem sem za nezgode zavarovan, izplačalo mi je jako točno in vestno zavarovane dnevnicke, vsled česar si štejem v prijetno dolžnost imenovani zavarovalnici izreči javno zahvalo in jo p. n. občinstvu najtopleje priporočiti.

V Št. Vidu nad Ljubljano, dne 6. junija 1893.

Stefan Pečnik, gostilničar.

Prizkušeno bolečino olajuje's demače sredstvo.

Cena steklenici gld. 1 a. v. Pol steklenic 60 kr.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Paziti je na tu matično varstveno znamko in zahtevati je 47 8-3

Kwizdov fluid proti prostru

Kwizdov fluid proti prostru

Kwizdov fluid proti prostru

Kwizdov fluid proti prostru

Koroneuburške pri Dunaju.

Pri slatim drl. jabolku.

J. PSERHOFER

Zam goldenes Reichsapfel. 11 (1211)

lekarnar na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, poprej **universalne kroglice** imenovane, so staroznana zdravilno sredstvo. — Ze mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih zapisujejo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega sredstva. — Od teh kroglic velja: 1 škatljica s 16 kroglicami 21 kr., 1 zavoj s 6 škatljicami 3 gld. 5 kr., pri nfrankovanej pošiljati po povzetju 1 gld. 10 kr. — Če se naprej pošlje denar, vnaša s poštnino prsto pošiljati: 1 zavoj kroglic 1 gld. 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoji 3 gld. 35 kr., 4 zavoj 4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr. (Medj-njgo jedim zavoj se ne more odposlati) — Prosi se, da se zahtevajo izrecno **Pserhoferja kri čistilne kroglice** in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokriva na navodilu za rabo stojajoči imenski pečat **J. Pserhofer** in sicer v **24 rdeči** barvi.

Balsam za osebljine J. Pserhoferja, 1 lonček 40 kr., s frankovano pošiljati 65 kr. — **Trpotčev sok**, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr. — **Ameriška maša za protin**, 1 gld. 20 kr. — **Frašek proti petenju nóg**, škatljica 50 kr., s frankovano pošiljati 75 kr. — **Balsam za gušo**, 1 flakon 40 kr., s frank. pošlj. 65 kr. — **Zdravilna esenca (Fraške kapljice)**, proti sprjenemu želodcu, slabej prebavljivosti itd. 1 stekl. 22 kr. — **Angleški čudezni balsam**, 1 steklenica 20 kr. — **Fijakaraki prašek**, proti kašlju itd. 1 škatlja 35 kr., s frankovano pošiljati 60 kr. — **Tannochinia-pomada**, **J. Pserhoferja**, najboljše sredstvo za pospeševanje rasti las, 1 škatljica 2 gld. — **Universalni obliš**, prof. Steudera, sredstvo primerno ranam, oteklinam itd. 1 lonček 60 kr., s frank. pošiljat. 75 kr. — **Universalna čistilna sol A. W. Bullrich-a**. Domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljanja, 1 pak. 1 gld.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbe — **Posiljatve po pošti** vršit se najhitreje proti predpošiljati zneska, večje pa tudi proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najbolje po poštnaj nakaznici), je poštnina dosti nižja, nego pri pošiljatih s povzetjem.

Zgoraj imenovane specialitete dobivajo se tudi v Ljubljani pri **G. Piccolli-ju**.

Hiša na prodaj!

stoječa ob tržaški cesti 9 km. od Ljubljane, krita z opeko, sedaj kovačnica, pa tudi za vsako obrt, pripravna in obse-zajoča: veliko sobo, dve stranski sobi, kuhinjo, klet, hlev za živino, in kovačnico z vsem kovaškim orodjem, poleg stoječ zidan svinjak in shramba za oglje, tudi z opeko krito, vse še le pred osmimi leti novo in dobro ohranjeno **prodá se iz proste roke** pod ugodnimi pogoji.

Natančneje pove lastnik **Andrej Vrhovec** v Podlukovcu št. 27, p. Ljubljana. 65 2-1

Mnogo tovarnarjev je

kateri rabijo **karbolinej** za varstveno sredstvo proti vsakovrstnim mrčesom, gnilobi in trohnohi lesa, hišni in zidni gnilobi; mokrim stenam i. t. d. Toda edin **Barthelov originalni** združuje v sebi ona dva **karbolinej** svojstva, katera stavimo do takega varstvenega sredstva. Hkrati daje orehovo-rujavi plesk lesnim predmetom, katerim prisvaja 3 do 4 letuo daljno trajnost. Prospekt zastoj. 38 (10-6)

Vsak poskus jamá trajno naročevanje. 5 kilo poštni za- boji 1 gl. 30 kr.

Glavno zalogo ima tvrdka BRATA EBERL v Ljubljani.

Mali troški, velik uspeh in dobiček.

Mihael Barthel in drug, Dunaj, X., Keplergasse 20, Ustanovlj. l. 1781.

Občuje se slovensko pismo in ustno.

Izorno svojo zalogo raznovrstnih vóz

kritih in prostih

Ilčno in trpečno izdelanih priporočajo prečast. duhov-
ščini in al. občinstvu

Fr. Šiške dediči

Marije Terezije cesta št. 6 v Ljubljani.

Naročila izvršujejo se točno po
nizki ceni. 228 6-2

Ces. kr. privil. zavar. družba

Avstrijski Feniks' na Dunaji

Vplačane delnice in druga jamstva družbe znašajo čez

štiri in pol milijona goldinarjev avstrijske veljave

Družba zavaruje

proti škodi po toči

pod jako ugodnimi pogoji in uvedeno najnižjo stalno premijo, ne da bi bilo treba pozneje kaj doplačati; ako tisti, ki želi svoje pridelke proti toči zavarovati, ne more precej plačati zavarovalnine, dovoli se mu obrok do konca septembra 1893. — Škode se hitro in pošteno cenijo ter precej izplačajo.

Kdor bi želel prevzeti zastopstvo, obrne naj se do generalnega za- stopstva v Gradcu, katero daje radovoljno vsakoršna pojasnila v zavarovalnih zadevah, ali pa do

glavnega zastopstva v Ljubljani

(glavna zastopnika Jos. Perhanc in Jos. Prosenec)

Kongresni trg št. 17 (v novem uršulinskem poslopju). (57 3)

Na prodaj ima Kramar Anton v Mateni, P. Stu- denec-Ig št. 42 več izvodov **Cecilija, prvi in drugi zvezek** priporočljivo osobito za cerkvene petce. 63 2-2

Jedino pristna

Kneippova sladna kava
bratov Oelz

v rdečih Mitrioglatih zavitkih se dobiva v Ljubljani pri M. Wagnerjevi vdovi in v vseh specializiranih in konsumnih pro- dajalnicah. 29-7

Zaupni mož v vsakoj fari.

Velesvažno, čez četrst stoletja ob- stoječe, povsod izvanredno za- upanje in spoštovanje vživajoče **denarstveno podjetje** (pocoštvni zaklad znaša čez 20 milijonov kron), čegar glavni sedež je na Dunaji, koje je cesarsko kraljevo privilegirano ter je pod vrhovnim nadzorstvom visoke c. kr. drž. vlade in čegar vsestransko priznano blagonsno delovanje se razteza po vseh pokrajinah naše avstrijske domovine, pooblašča v vsakej fari po jednega **zupnega moža** z nalogo pospeševati večje razširjenje tega podjetja v dotičnem kraju. 43 (10-5)

Razumne, čislane in v denarstvenem obziru popolno zaupanje vživajoče osebe, koje si želijo pridobiti vedno rastouči postranski zaslužek za mnoge let, blagovolijo naj pod znamko „201.191. Graz postlagernd“ več poizvedeti.

Podfosfornasto-kislil apneno-železni sirup

prireja lekarničar Julij Herbabny na Dunaji.

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolje priznani in priporočani prsni sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. Cena steklenici Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 glj. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.)

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavlja s pod enakimi ali podobnimi ime ti, a so vendar posvoji sestavi in svojem učniku popolnoma različne od našega originalnega 22 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj

te sicer vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Pazi naj se tudi na to, da je kraven stoječa oblastveno protokollirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z drugimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 473 20—20 83 6-14

Ostrednja razpošiljalnica za provincoje: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ JULIJA HERBABNY-ja, Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje lekarničarji: v Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubald pl. Trakóczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmid, Basmbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodám, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar F. Predám, M. Mizzam, drog.: v Brezah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: W. Thurnwald, P. Birnbacher, J. Kommetter, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladovics; v St. Vidu: A. Reichel; na Trbiču: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina, B. Biasoletto, J. Seravallo, E. v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. E. Kumpf; v Črnomlju: J. Blažek; v Velikovem: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Huth.

Najnižje cene

L. Mikusch,
Lovanjski dehalter,
Ljubljana, Meštal trg 15.

Popravila

Največji izbor

Neobhodno potrebno za vsako gospodinjstvo je

Kathreiner-jeva Kneipp-a sladna kava

Sch. Kneipp

z okusom navadne kave. Ta kava daje to nedosežno prednost, da se škodljivemu vživanju namočane ali s surrogati pomešane navadne kave lahko odrečemo in dobimo okusnejšo, pri tem pa še zdravejšo in redilnejšo kavo. — Neprekosljiva kot dodaja navadni kavi. — Ponaredeb se skrbno izogibaj. — $\frac{1}{2}$ kilo 25 kr. — Dobiva se povsod.

Pristno samo v belih zavitkih s podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko. 10 (24 11)

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Odgovorni urednik: A. Kalan.

Tiska „Katoliška Tiskarna.“

France Čuden preje Geba

« U R A T »

v Ljubljani. Slonove ulice št. 11

priporoča slavn. občinstvu, posebno preč. duhovščini največjo svojo zalogo zlatih, srebrnih in nikelnastih

švicarskih žepnih ur

po najnižjih cenah, vsakovrstnih

stenskih ur in ur budilnic

verifik. prstanov, uhanov in vseh v to stroko spadajočih predmetov.

Popravila izvrši točno in natančno, poštna naročila preskrbuje hitro. — Cenike pošilja brezplačno po pošti, v njih popisane so natančno ure in je označen čas jamčenja za trajnost in trpežnost blaga. — Zamenjuje stare ure in druge stvari. 25 (20—5)

Zamenjavam tudi stare srebrne ure.

Gospodu lekarnarju Piccollju

„pri angelju“ v Ljubljani, Dunajska cesta.

Podpisani javljamo s tem, da smo po Vas pripravljeno „tinkturo za želodec“ uporabili in nje zdravilno moč za želodec in ostale prebavne organe izkusili.

Na podlagi tega priporočamo to delujoče domače zdravilo vsakemu, ki bi je utegnil potrebovati.

Peter Studenaz, župnik, Canfanaro, Istra, 1891. — Mihal Bogulin, župnik Ajdovca, 1891. — Josip Černko, župnik, Vuhred, 1891. — D. Ivan Gabrielič, župnik, Gallignana, Istra, 1891. — Ivan Belec, župnik, Sv. Martin pri Albion, Istra, 1891. — D. Anton Usmiani, kooperator in katehet, Bogosnica pri Sebeniku, Dalmacija, 1891. — D. Caproni, župnik in dekan, Levico, Tirolsko, 1891. — Ferdo Babič, župnik in kanonik, Ravna Gora, Hrvaško, 1891. — F. Boncelj, župnik, Dražgoše, Kranjsko, 1891. — Jurij König, župnik, Na Vinici (Weinitz), Kranjsko, 1891. — D. Luka Raicevich, kaplan, Giurich, Perasto, Dalmacija, 1891. — Avgust Žagar, župnik, Kupjak, Hrvaško, 1891. — Stefan Jenko, vikar, v Podkrajah, Ilirska Bistrica, 1892. — Josip Hočevar, kanonik v Novem mestu, Kranjsko 1892. — Anton Vedraf, kaplan v Lischau pri Budejevicah, Češko, 1892. (52-6)

Išče se stanovanje

priljubno za prodajalnice blizu farne cerkve. Ponudbe opravištvu tega lista 53 8-3

Ölzova kava

priznana najboljša in najzdravnejša dodaja kavi se dobita v glavni zalogi za Kranjsko pri M. Wagnerjevi vdovi v Ljubljani, in v vseh specializiranih in konsumnih prodajalnicah.